

שעד עתה לא היו בדיעה שוה. ויהי רצון שיבשר טוב בהאמור, ובפרט בהמצאנו בחודש אדר חודש הצלחה לבני ישראל ולכל ענייניהם.

בברכה לבשו"ט.

נ.ב. במ"ש אודות מכי לפלוני ולפלוני, אין זה בנוהג כלל לכתוב לאיש שמעולם לא פנה לכאן באיזה ענין שיהי. אלא שבאם יכתוב הנ"ל על ידו או ישר עכ"פ מלות אחדות הרי יהי מקום למלאות בקשתו האמורה.

בחודש אדר חודש הצלחה לבני ישראל: ראה תענית כט, סע"א ואילך. מג"א או"ח סתרפ"ו סק"ה.

מוקדש

לחיזוק ההתקשרות לנשיאנו

כ"ק אדמו"ר זי"ע

ולזכות

החתן הרה"ת צבי הירש והכלה מרת פיגא שיחיו

רימלער

לרגל נישואיהם בשעה טובה ומוצלחת

א' אדר, ה'תש"פ

נדפס על ידי ולזכות הוריהם

הרה"ת ר' דוד ארי' וזוגתו מרת שרה גיטל שיחיו רימלער

הרה"ת ר' בצלאל וזוגתו מרת חי' לאה שיחיו מרינובסקי

ולזכות זקנם

הרה"ת ר' פרץ שיחיו פייגענסאָהן

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

התוועדות

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

פורים, ה'תשל"ג

חלק ב – יוצא-לאור לש"פ תרומה, ד' אדר, ה'תש"פ

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות ושמונים לבריאה

שבעים שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר זי"ע

שידו מגעת, מכל הלב, תוך כדי ניצול כל הכשרונות וכל האפשרויות, במדה הכי מלאה, ועוד יותר – "בכל מאדך", מתוך מסירת-נפש!

ובכן: גם על זה יש לימוד מהמגילה, ויש לקשר זה עם פירוש רש"י (כרגיל בהתוועדויות של השנים האחרונות לבאר פירושי רש"י, גם) במגילה, מיד בתחלתה, וקשור גם עם פירוש רש"י בפסוק האחרון של המגילה – שלכאורה אינו מובן, אך לאחר העיון מבינים את הכרחו של רש"י לפרש כן, כדלקמן.

הוספה

בי"ה, ה' אדר תשי"כ
ברוקלין, נ.י.

הווי"ח אי"א נו"נ כו' מו"ה ... שי.

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתבו מאדר"ח אדר,

ת"יח ת"יח על הבשורה טובה אשר עלה בידו לסדר בעניני כשרות, ובטח יעמוד על המשמר שיהי גם בעתיד כדבעי, וכן בשאר המקומות אשר יד השפעתו מגעת, והרי הובטחנו, אשר אפילו אלו שעליהם נאמר אני ישנה (בגלותא) הנה לבם ער להקב"ה לתורה ולמצות, ובפרט בענין שזכות הרבים מסייעתו ... ויהי רצון שיבשר טוב בכל האמור ובשאר הענינים אודותם כותב.

וכאן מקום אתי להעיר, אשר לא ישר בעיני כלל וכלל מה שאינו בשלום המלא עם חותנו וחמותו שיחיו ... ומבלי להכנס בגופי הטענות הרי פשוט הדבר ומפורסם אשר מוסרים הם נפשם לטובת ילידיהם שיחיו וגם לזוגתו תי, ובודאי ובודאי שאין מגיע להם כלל איזה ענינים של עגמת נפש ואפילו אי נעימות ואדרבה הכרת טובה עמוקה בעד מה שעשו עד עתה, ובטח יעשו כפי יכולתם גם בעתיד. ובודאי האריכות בזה אך למותר, ותקוטי שעכ"פ מכאן ולהבא ישתנה בהחלט המצב הנ"ל.

מהנכון שיפגש עם חותנו שי' פנים אל פנים ויתדבר בזה בסדר הענינים

מהעתיקה.

הובטחנו .. אני ישנה (בגלותא) .. לבם ער להקב"ה כו': שה"ש ה, ב. וראה זח"ג צה, א. שהש"ר עה"פ.

בס"ד.

פתח דבר

לקראת ש"פ תרומה, ד' אדר הבעל"ט, הננו מוציאים לאור חלק שני מהתוועדות פורים, ה'תשל"ג, הנחה בלתי מוגה (חלק ראשון י"ל לש"פ משפטים).

*

בתור הוספה – מכתב (תדפיס מכרכי אגרות-קודש שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

ר"ח אדר, ה'תש"פ,
שבעים שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר זי"ע,
ברוקלין, נ.י.

©

Published and Copyright 2020 by
LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 | Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • http://www.lahak.org

The Kehot Logo is a registered trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5780 • 2020

Printed in the United States of America

נדפס באדיבות דפוס
The PrintHouse

538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237

(718) 628-6700

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"

(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחיו

של המשתה שערך אחשוורוש במשך מאה ושמונים יום רצופים, מתוך עשירות הכי גדולה ו"שטורעם" הכי גדול, ורק לאח"ז הי' יכול להיות מעמד ומצב ד"כטוב לב המלך ביין".

וכאמור, כיון שמספרים זאת בנוגע לאינו-יהודי, הרי עאכו"כ שכן צריך להיות אצל יהודי בשעה שהולך למלא שליחות של הקב"ה — והרי התכלית של כל דבר שיהודי עושה היא להיות שליח של הקב"ה "לעשות לו יתברך דירה בתחתונים" (כהלשון הידועי) — שבכל מקום שמגעת השפעתו, תגיע לשם הידיעה שישנו הקב"ה שמנהיג את העולם על כל פרטיו, ונוגעת לו הנהגת כל אדם וכל יהודי בפרט.

ועי"ז מצטרפים כולם — הכתב, המדריך הרוחני, וזה שמגייס עבור חינוך הכשר 2 מליון דולר (לא פחות, אם ביכלתו לגייס סכום זה, ומי שיכול לגייס מליון דולר, מגייס מליון דולר) וכו' — ל"שרשרת הזהב" של "ישנו עם אחד", והולכים "מחיל אל חיל", ועד ש"שמעו הולך בכל המדינות", וכל זה נעשה באופן של "אורה שמחה וששון ויקר".

* * *

כט. בנוגע לענינים האמורים לעיל, ובפרט הענין האחרון, שכל אחד מישראל צריך לעשות כפי כחו — "לפום גמלא שיחנא"⁹², ויותר מכפי כחו, כיון שהולך בשליחותו של הקב"ה — להפיץ יהדות וטוב בכל מקום שידו מגעת — הנה ישנם הטוענים:

איך אפשר לדרוש זאת ממנו, בה בשעה שהי' באמצע הפסק — אצלו גופא, שהי' זמן שהיתה לו שייכות לענינים אלו, ואח"כ נעשה בזה הפסק, ולשנות רגילות של משך זמן ולחזור להנהגה הקודמת — "זרוק חוטר אלוירא אעיקרא קאי"⁹³ — הרי זה דבר קשה!?

ונוסף לזה יש טענה גדולה יותר:

ישנם כאלו שלא זכו להוולד להורים שומרי תומ"צ. וגם מהם נדרש כל הנ"ל, כאמור לעיל (סי"א) שכל אחד מישראל נמצא "באמצע", כיון שאבי זקנו הי' במעמד הר סיני, ביחד עם הנשמות של בני בניו, והכריז: "נעשה ונשמע", שיעשה כל מה שהקב"ה ישלח אותו לעשות. אבל הוא טוען, שמאז עברו ריבוי דורות; ואילו בנוגע לנשמתו, הרי אפילו אצל הוריו לא ראה הנהגה כזו — לעסוק בהפצת יהדות וטוב לכל מקום

יח. כל בני"ה הם "מאמינים בני מאמינים"⁵⁴. כולם מאמינים בכלל, ומאמינים בפרט שהקב"ה ברא את העולם. ומזה מובן, שאין בעולם דבר מיותר, וכן לא חסר דבר לשלימות של העולם.

ובמכ"ש וק"ו מאדם בעל-שכל שעושה דבר מסויים, ורוצה שיהי' באופן טוב — שבודאי ישתדל להבטיח שני דברים: שלא יחסר בו דבר, ושלא יהי' בו דבר מיותר (כי דבר מיותר רק מבלבל, או שאפשר להשתמש בו באופן אחר, לענין אחר); ועאכו"כ כשמדובר אודות הקב"ה, הרי בודאי ש"עולם על מילואו נברא"⁵⁵, היינו, שבריאת העולם היתה באופן ש"וירא אלקים את כל אשר עשה והנה טוב מאד"⁵⁶, כך, שאין שם דבר מיותר, ולא חסר שם דבר הדרוש לכך שהעולם יהי' "טוב מאד".

ובעולם גופא, שיש בו דברים שבהם נראה אלקות יותר, או שאלקות הוא בהעלם — הרי מובן, שאם העולם בכלל הוא באופן ש"לא חסר ולא יתיר", הרי עאכו"כ ובמכ"ש וק"ו בנוגע לעניני יהדות ותומ"צ שבעולם, שבהם מאיר אלקות בגלוי יותר, שהם בודאי באופן ש"לא חסר ולא יתיר".

ולכן יש ציווי החלטי בנוגע לתורה ומצוות: "לא תוסיפו גו' ולא תגרעו"⁵⁷, כי, אילו הי' צורך להוסיף, הי' הקב"ה עושה זאת, וכן אילו הי' אפשר לגרוע דבר שהוא מיותר, לא הי' הקב"ה מכניס אותו בתומ"צ. וזהו גם א' הטעמים לכך ש"תורה זו לא תהי' מוחלפת" ולא תשתנה — להיותה תורת ה' ש"נתן לנו את תורתו".

ומזה מובן גם בנוגע לימים טובים, שכשנתיוסף בתורה עוד יו"ט, הרי מזה גופא מוכח שיו"ט זה בא ללמדנו ענין שאי אפשר ללמדו משאר הימים טובים.

וכמו בנוגע ליו"ט של פורים, שלאחרי שכבר היו הימים טובים פסח ושבועות וסוכות (שעליהם נאמר⁵⁸ "ושמחת בחגך"), ניתוסף גם היו"ט דפורים (ועד"ז חנוכה) — הרי זה גופא הוכחה שפורים מלמד ענין שאי אפשר ללמדו משאר הימים טובים.

יט. ולכאורה, ההוראה שגם דבר שאירע לפני אלפי שנים, צריכים לא רק להזכירו, אלא לחיותו מחדש כבפעם הראשונה — למדים גם מיצי"מ, כנ"ל בארוכה; מהי איפוא הנקודה המיוחדת שלמדים מפורים, שאי אפשר ללמדה משאר הימים טובים (אפילו לא מחנוכה, שגם הוא מחוץ לשלש הרגלים), שלכן הוצרכו להוסיף גם היו"ט דפורים?

91 ראה תחומא בחוקותי ג. נשא טז.
92 כתובות טז, רע"א. וש"נ.
93 ב"ר ספ"ג. במדב"ר פ"ג, ו. תניא רפ"ו.
ובכ"מ.

53 מגילה ו, ריש ע"ב.
54 שבת צז, א.
55 ראה ב"ר פ"ב, ו. פ"ג, ג. פי"ד, ז.
56 בראשית א, לא.
57 ואתחנן ד, ב.
58 פ' ראה טז, יד.

ובהכרח לומר שזהו לימוד עיקרי שנוגע במיוחד — כמובן מדברי הגמרא שהובאו בשו"ע בנוגע לשמחת פורים, שהיא גדולה יותר מהשמחה של שלש הרגלים (אע"פ שהם מן התורה, ואילו היו"ט דפורים הוא מדברי סופרים), ועד ש"חייב אינש לבסומי בפורי'א עד דלא ידע"⁵⁹, למעלה מכל ההגבלות, ולא כמו בשאר הימים טובים, שבית-דין היו שולחים שלוחים להבטיח שלא ימשכו כ"כ בשמחה כו"⁶⁰.

ובכן: הענין המיוחד של כל אחד משלש הרגלים פסח שבועות וסוכות (אחד לגבי השני) — נאמר לנו בבירור ע"י אנשי כנסת הגדולה שקבעו את נוסח הברכות בתפלת העמידה של הימים טובים: בפסח — "זמן חרותנו", היינו, שהנקודה של חג הפסח היא ענין החירות, שמחג הפסח למדים מהי חירות אמיתית; שבועות — "זמן מתן תורתנו" — מלמדנו מהי תורה אמיתית, מלשון הוראה⁶¹; וסוכות, שמע"צ ושמח"ת — "זמן שמחתנו" — מלמדנו מהי שמחה אמיתית.

אבל בנוגע לפורים אין תפלה מיוחדת, מלבד "ועל הניסים", ששם נתבאר רק סיפור הנס, אבל לא נתפרש לכאורה מה פועל ומה למדים מיו"ט זה (ע"ד פעולת הפסח בנוגע לחירות, שבועות בנוגע למתן תורה וסוכות בנוגע לשמחה).

כ. אך כשמעיינים במגילה רואים שהענין המיוחד שבו חלוק פורים משאר הימים טובים קשור עם העובדה שבנ"י נמצאים בגלות: פסח — קשור עם המצב של בנ"י כפי שיוצאים לגאולה; ב"זמן מתן תורתנו" — היו בנ"י במעמד ומצב של עם חפשי לעצמו בכל הפרטים; ועד"ז "זמן שמחתנו", חג הסוכות, "באספך מגרנך ומיקבך"⁶² — שנקבע מיד בצאתם ממצרים, ולאח"ז בכניסתם לארץ ישראל, בהיותם "איש תחת גפנו ותחת תאנתו"⁶³.

אפילו חנוכה, שהי' כבר בזמן שהיתה שליטה ל"מלכות יון הרשעה", והיתה יכולה לגזור גזירות על בנ"י — הרי בנ"י היו אז במעמד ומצב שהי' להם ביהמ"ק, וא"י היתה ברשותם, והיתה להם מלוכה לעצמם (אלא ש"מלכות יון הרשעה" היתה חזקה ממנה).

משא"כ בזמן פורים — הרי שושן הבירה שבה נגזרה הגזירה היתה בחוץ-לארץ, ורוב בנ"י היו אז בחוץ-לארץ. ויתירה מזה: אפילו לאחר נס

(59) מגילה ז, ב. טושו"ע או"ח סתרצ"ה (61) ראה רד"ק לתהלים יט, ת. גו"א ר"פ ס"ב. בראשית (בשם הרד"ק). זח"ג נג, ב. (62) פ' ראה שם, יג. (63) מלכים-א ה, ה. ועוד. (60) ראה שו"ע אדה"ז או"ח סוסתקכ"ט. (86) אג"ק שלו ח"ב ע' שפכ. (87) ראה ב"ר רפל"ט. (88) ס' שופטים יז, ו. כא, כה. (89) תהלים פד, ח. (90) ברכות כח, א. וש"נ.

ולא די בכך שיודע זאת לעצמו, דכיון שיש לו אפשרות לשכנע את כל קוראי העיתון, אינו יוצא י"ח כלל אם מסתפק רק בעצמו ובני-ביתו. ועד"ז מי שהקב"ה נתן לו כשרון ואפשרות לכתוב ספר [והרי ידוע פתגם רבינו נשיאנו⁸⁶ בשם הצמח צדק, שדבר שבדפוס הוא לדורי דורות] — הנה ללא נפק"מ מהי ה"עטיפה" החיצונית ומהו התוכן החיצוני של הספר, צריכה להיות פנימיותו באופן שלאחרי שקוראים חלק מהספר ועאכו"כ את כל הספר, יצא הקורא עם הנחה והרגש ש"יש⁸⁷ בעל הבית לבירה זו!"

כשמסתכלים על העולם הפראי — צועקים: זהו "ג'ונגל" ...! העולם נמצא תחת ממשלה של אנשים שמתנהגים באופן פראי, היפך השכל, וא"כ, היכן רואים את הבעה"ב והבעלות של ה"בירה"? ! ובכן: בגלל זה צוה עליו הקב"ה לכתוב ספר, ונתן לו את האפשרות והמציא לו מישוהו שידפיס את הספר, כדי שעל ידו יבוא הקורא להכרה, אשר, מבלי הבט על כך שיש טפשים שחושבים שהעולם מתנהל ללא בעלות של בעה"ב, ו"איש הישר בעיניו יעשה"⁸⁸, מי שיותר חזק הוא ינצח — הרי זה רק בחיצוניות, אבל סוכ"ס ינצח הצדק והיושר וטוב, ובנוגע לבנ"י — תנצח היהדות!

ומה שטוען, שהוא מתנהג כראוי, מתוך אמונה בה', ומשפיע על כל אלו שמדבר עמהם שגם הם יאמינו בה' — תבוא עליו ברכה, שהציל הרבה אנשים והרבה יהודים, אבל אין זה מספיק כלל; אם יש לו "חור כרפס ותכלת", ספר או כמה ספרים, ובכמה שפות, שנמכר בכמה מקומות — הנה בכל מקום שמגיע הספר, צריכה להגיע המסקנה שלאחרי קריאת הספר לא ישאר ספק אצל הקורא שיש בורא שמנהיג את העולם, ומשגיח על כל אדם ועל כל יהודי לראות מה נעשה עמו, ונוגע להקב"ה אם יהודי זה מניח תפילין ומתנהג כפי שיהודי צריך להתנהג.

ואז, כשהספר הראשון הוא כדבעי — אזי מצליח גם בשני ובשלישי, ועד שנעשה "כטוב לב המלך ביין" — טוב לב באמת, והולך "מחיל אל חיל"⁸⁹, ובאופן ד"מעלין בקודש"⁹⁰, להמשיך ולהוסיף בהשפעה באופן גדול ורחב ועמוק יותר.

כת. וכאמור, זהו אחד הביאורים (שהרי הענינים והפירושים והרמזים שבתורה הם עד אין-סוף) בנוגע לתיאור המדוייק בכל הפרטים

שכיון שעשה מה שעושה חבירו, או שעשה ב"פ ככה, ג"פ או ד"פ ככה, מה יש עוד לדרוש ממנו — שהרי הוא צריך למלא את השליחות של הקב"ה, ובשביל זה ניתנו לו אפשרויות אלו.

ולדוגמא: מי שהוא עסקן ציבורי, מדרך רוחני, ואומר, שכיון שחינך את ילדיו בדרך היהדות, מה יכולים עוד לדרוש ממנו; כיון שפעל לייסוד חדר, תלמוד-תורה או ישיבה בשכונתו, יצא כבר י"ח עבור כולם, עבור הקב"ה ועבור עם ישראל — אומרת המגילה: לא! עליך לעשות "חור כרפס ותכלת", "מטות זהב וכסף" ו"בהט ושש" וכל שאר הענינים. ורק אז יכול להיות מעמד ומצב ד"כטוב לב המלך בייך"; רק אז הנך יכול לנוח בלב טוב ורגוע, מתוך ידיעה ש"חצר גינת ביתך המלך" מלאה עם אלו שערכת עבורם "משתה", לא רק לפי הדרישה והרגילות שלהם, אלא לפי האפשרויות שהקב"ה נתן לך.

עסקן ציבורי, שידפוק על השולחן ויפעל שיתנו חצי מליון או מליון דולר עבור חינוך הכשר — אם ביכלתו לפעול שיתנו שתי מליון דולר, לא יצא י"ח כלל, לא עבור עצמו, לא עבור הקב"ה ולא עבור עם ישראל, עד שיפעל שיתנו שתי מליון דולר!

מישהו אחר שנותן ח"י דולר — עשה כל מה שביכלתו, כיון שאינו יכול לעשות יותר מזה. הוא יכול ליתן רק י"ז דולר, ונתן ח"י דולר; אבל מי שיכול ליתן שתי מליון דולר ונותן רק מליון אחד — לא יצא י"ח כלל בניצול האפשרויות שנתן לו הקב"ה.

וזהו מה שמלמדת אותנו המגילה — דבר שלא יודעים מהיו"ט דפסח, ועאכו"כ שלא יודעים זאת מהמעמד ומצב שבגלות, שאז הוא עסוק לדאוג מה יהי' אתו מחר, ועל זה אומרת לו המגילה: מה אתה חושב אודות מחר?! — נמצא היום ילד יהודי שצריך לקבל חינוך יהודי, ויש ביכלתך להשיג שתי מליון דולר למטרה זו, אלא מאי, בשביל זה עליך לדפוק על השולחן — דפוק על השולחן, אל תישן ואל תנוח, ותעבוד על זה במשך מאה ושמונים יום, עד שיהי' אצלך מעמד ומצב ד"כטוב לב המלך בייך!"

כז. ועד"ז מי שהקב"ה נתן לו אפשרות שיוכל לכתוב בעיתון:

הן אמת שתפקידו לכתוב בעיתון "חדשות" — מה מתרחש במלחמה שנערכת בקצוי תבל, אבל זהו רק לבוש חיצוני וקליפה חיצונית, שעיי"ז יוכל לנצל את האפשרויות שלו להפיץ יהדות, ולכן, בשעה שכותב אודות הנעשה במלחמה, צריך לחפש דרך לכתוב באופן שיראו בזה את הענין של השגחה פרטית.

פורים, שבטלה גזירת המן, נשאר בני"י "עבדי אחשורוש", כדברי הגמרא⁶⁴: "אכתי עבדי אחשורוש אנן", או בלשון המגילה: "מפוזר ומפורד בין העמים", וכפי שמספרים חז"ל⁶⁵ שנפסקה אז בנייתו של ביהמ"ק וכו' וכו'.

וזהו הענין המיוחד שבפורים שממנו למדים ענין שלא ניתן ללמוד משאר הימים טובים, אפילו לא מחנוכה — מהי מציאותו של יהודי, מה קורה עמו וכיצד צריכה להיות הנהגתו, בהיותו במעמד ומצב ד"מפוזר ומפורד בין העמים".

לא די בכך — ואין זה "קונץ" — שבשעה שיש לבני מלוכה משלהם, וחיים ב"ארץ אשר גוי עיני ה' אלקיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה"⁶⁶, ויש להם ביהמ"ק, אזי מתנהגים בדרך היהדות; אלא גם במעמד ומצב ד"מפוזר ומפורד בין העמים" צריכה להיות ההנהגה באופן ש"דתייהם שונות מכל עם"!

ענין זה לא יכולים ללמוד משאר הימים טובים: מפסח למדים, שיהודי צריך לדעת שחירותו האמיתית היא בשעה שמקיים את הציווי "משכו וקחו לכם צאן גוי" ושחטו הפסח⁶⁷, שמושך ידו ופורש מכל סוגי ה"עבודה זרה"; אבל לא שאפילו בידעו שלמחרת נשאר עדיין בגלות, צריך היום ומחר ומחרתיים להתנהג באופן אחר מכל העמים שמסביבו!

כא. ובפרטיות יותר:

פורים מלמדנו, שבשעה שיהודים נמצאים בגלות, יודע אפילו גוי שהם "עם אחד", ש"דתייהם שונות מכל עם".

הוא נמצא אמנם בגלות, וחי במקום שיש בו חוקי המדינה וכו', כך, שאין לו שליטה על עצמו,

— הן אמת שאין לאף אחד בעלות על יהדות, ובלשון הידוע⁶⁸, שהנשמה מלכתחילה לא נמצאת בגלות, שאינו אלא בנוגע לגוף ועניניו, אבל אעפ"כ, הגוף הרי כן נמצא בגלות —

ויכול לחשוב, שכיון שהוא נמצא בקצה האחד של העולם, ויהודי נוסף נמצא בקצה השני של העולם — למה עליו למסור את נפשו עבור יהודי שנמצא בקצה השני של העולם.

אבל אעפ"כ, עליו לדעת שזהו "עם אחד"; כל יהודי שנמצא במקום מסויים בכל קצוי תבל, הוא חלק מ"עם אחד", כמו היהודי שנמצא בקצה השני של העולם.

(67) בא יב, כא.

(68) ראה סה"ש תרפ"ז ריש ע' 170. וש"נ.

(64) שם יד, א. וש"נ.

(65) שם יא, א ובפרש"י.

(66) עקב יא, יב.

וגם: אם הוא רואה שהגוי אינו מרוצה ממנו, מלמדת המגילה שמספרת אודות הטענה ש"למלך אין שווה להניחם"¹¹ — שאין מה להתפעל מזה! כולם יודעים שיהודים מביאים תועלת למדינה, והם משתדלים בטובת המדינה, כמ"ש⁶⁹ "ודרשו את שלום העיר גו' והתפללו בעדה" — פסוק שנאמר בתנ"ך אפילו בנוגע לנבוכדנאצר הרשע ומלכותו בבל שהחריבה את ביהמ"ק, ועאכ"כ בנוגע למלכות של חסד, ומלכות שיש בה יהודים שיושבים "בשער המלך"³⁹.

ואעפ"כ בא גוי וטוען: "למלך אין שווה להניחם"! — אבל אין מה להתפעל מזה!

וכמו"כ אין להתיירא מזה שבא גוי וטוען, שכאשר יהודי נמצא "בשער המלך", אין מקום לכך ש"לא יכרע ולא ישתחוה" ל"אידיאלים" ול"אלילים" שלהם משתחוים הגויים שמסביבו.

ויתירה מזה: אסור ליהודי ליפול בענין הבטחון, ולחשוש שתזיק לו העובדה שיש גוי שגם הוא יושב "בשער המלך", ומנהל תעמולה לומר על יהודים שבגלל ש"דתיים שונות מכל עם" לכן "למלך אין שווה להניחם".

ועל זה אומרים לו — שאדרבה: אם הוא יתנהג באופן ש"דתיים שונות מכל עם", הנה אע"פ שעדיין לא הגיע הזמן לצאת מהמעמד ומצב של "עבדי אחשורוש" — הנה "הקב"ה מצילנו מידם", להוציא אותו מכל הענינים המבלבלים, ולבטל את כל הגזירות שמפריעות ליהודי לעמוד בתוקף ולחיות חיים יהודיים.

ומוסיפים ואומרים לו, שאין הכוונה שעליו להתנהג כן בשעה שנמצא בכיתו, ואף אחד לא רואה אותו, כדי שלא להרגיז את העמים שמסביבו, אלא עליו להתנהג כן באופן גלוי, ולעשות זאת מתוך שמחה שהיא ללא הגבלות!

ולא זו בלבד שהדבר לא יזיק למעמדו בעיני שאר העמים ו"בשער המלך", אלא אדרבה: זוהי הדרך שמרדכי יהי' "משנה למלך אחשורוש"⁷⁰, בשעה ש"אכתי עבדי אחשורוש אנן", שלעת־עתה המלך הוא עדיין אחשורוש, כיון שנמצאים עדיין בגלות, וגלות שהוא חושך כפול ומכופל, כפירוש חז"ל²⁵ בנוגע לשם אחשורוש: "שהושחרו פניהם של ישראל בימיו כשולי קדירה".

כב. וכפי שרואים זאת בפועל:

מעולם לא הי' מצב כזה, שדוקא במדינה שבה יכולים לחיות חיים

אלא נקודת ועיקר סיפור זה — ללמדנו הוראה, שכאשר הקב"ה נותן לאדם אפשרות לעשות דבר מסויים, עליו לעשותו לפי האפשרויות שניתנו לו, ולא לחשוב שכיון שלמישהו אחר מספיקה מדה מסויימת, הנה גם הוא יכול לעשות כך, ועכ"פ קצת יותר מזה, דאף שאינו אלא מחצה מהאפשרויות שניתנו לו, הרי גם זה כבר דבר גדול, וכבר יצא ידי חובתו, אלא עליו לעשות זאת לפי האפשרויות שלו. — הוא לא יכול להסתפק ב"משתה" סתם, אלא עליו לעשותו "בחצר גינת ביתן המלך".

וזהו מה שמספרת המגילה, ש"כשבת המלך אחשורוש על כסא מלכותו .. בשנת שלש למלכו", "כשנתקיים המלכות בידו" — "עשה משתה גו' בהראותו גו"⁸², להראות שעושה משתה כפי שמתאים למלך שמולך על "שבעה ועשרים ומאה מדינה"!

ולכן לא מספיק לספר שעשה "משתה גדול", שמזה מבינים שצריך לעשות דבר גדול, אלא יש צורך לספר את כל פרטי הדברים: "חור כרפס ותכלת .. מטות זהב וכסף על רצפת בהט וגו'", ככל פרטי הדברים שנימנו במגילה — דברים נפלאים!

והלימוד מזה:

אם המלך אחשורוש, שלא הי' הכי פיקח... ("איבערגעשפיצטער"), מתנהג כך על דעת עצמו, כדי להראות שנתקיימה המלכות בידו — עאכ"כ בנוגע למי שקורא ולומד את המגילה, ומתכוון מה בא ללמד סיפור המגילה, שבידעו שיש לו שליחות מהקב"ה לעשות ענין של מצוה, לא די בכך שיעשה לא פחות ממישהו אחר שאין לו את האפשרויות שיש לו, או שיעשה קצת יותר ממנו, אלא אומרים לו: עליך לעשות "בכל מאדך"⁸³, "מאד שלך"⁸⁴ — למדוד את האפשרויות שלך, ולעשות יותר מזה!

עליך ללמוד מאחשורוש: הוא לא הסתפק במשתה של מאה ושבעים יום, אלא מאה ושמונים יום! ולא הסתפק שהוא יהי' במעמד ומצב "כטוב לב המלך ביין", אלא דאג גם לכל אלו שנמצאים במלכותו, ובאופן ש"הראוי לחצר — לחצר, הראוי לגינה — לגינה, הראוי לביתן — לביתן"⁸⁵, ושם יהיו להם עניני המשתה — לא לפי הרגילות שלהם, אלא לפי יכלתו של המלך אחשורוש, שלכן הי' זה באופן של "חור כרפס ותכלת" וכל הפרטים שנזכרו במגילה.

כבואו למלא שליחותו של הקב"ה, ברור הדבר שצריך לעשות זאת ולהכנס לזה בכל כחותיו, בכל כשרונותיו, ובכל אפשרויותיו; ולא לטעון,

(84) ראה תר"א מקץ לט, רע"ד. ובכ"מ.

(85) מגילה יב, א.

(82) שם, ב"ד ובפרש"י.

(83) ואתחנן ו, ה.

(70) אסתר בסופה.

(69) ירמ' כט, ז.

וששון ויקר"כ כפשוטו בחיי יום-יום — באים בקרוב ממש לגאולה האמיתית והשלימה, עלי' נאמר⁷¹ "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות".

* * *

כה. עוד ענין מלמדת אותנו המגילה — בפרטי הענינים אודות המשתה שערך המלך אחשורוש.

ובהקדים האמור לעיל (ס"ז) שכל חלק במגילה, אפילו חלק קטן, אין להחסיר בקיום מצות מקרא מגילה, ועאכו"כ ענין שלם שנתבאר בכמה פסוקים, בודאי שצריך לקרוא ולשמוע ולחזור ולחיות ("דערהערן און איבערלעבן"), ועד שענין זה יהי' הוראה ולימוד בחיי היום-יום.

ולכאורה, במבט ראשון, אינו מובן כלל מדוע צריכה המגילה לספר (ולכן צריך לקרוא) כל פרטי הענינים כיצד ערך אחשורוש את "משתה המלך":

מה שנוגע לסיפור המגילה אודות ה"משתה" — הרי זה לכאורה רק העובדה ש"כטוב לב המלך ביין אמר .. להביא את ושתי המלכה"⁸⁰, שזוהי הקדמה לידע כיצד הגיעה אסתר להיות מלכה; אבל מה נוגע כל פרטי הענינים אודות — שנערך "בחצר גינת ביתן המלך", "חור כרפס ותכלת וגו'" (שפירס להם למצעות), "מטות זהב וכסף (שערך לישיב עליהם לסעודה) על רצפת גו' ודר וסוחרת"⁸¹, והיינו, שהמגילה אינה מסתפקת לומר שהי' משתה גדול, אלא מונה גם את כל פרטי הענינים שניתנו לאורחים שהגיעו להשתתף במשתה המלך!

וכאשר קורים את המגילה בכל שנה, לאחרי אמירת הברכה, וללא הפסק בין הברכה לקריאה — צריך לקרוא את כל הפרטים כיצד התהולל המלך אחשורוש במשך מאה ושמונים יום, וכיצד הושיב את כל אלו שהזמין למשתה!

ועכצ"ל, שגם בענין זה יש לימוד והוראה; וכשם שכללות קריאת המגילה צריכה לעורר שמחה בלתי מוגבלת, הנה גם פרטי הענינים שבסיפור המגילה הם חלק מהענין שמעורר את השמחה הבלתי מוגבלת.

כו. ובכך:

הסיפור אודות מאה ושמונים יום של הוללות ושכרות — מורה איזה "חכם גדול" הי' המלך אחשורוש ובמה הי' מונח כו'; אבל לא נוגע כ"כ לספר גודל חכמתו של אחשורוש ובמה הי' מונח במשך חצי שנה — שיצטרכו לקרות זאת בכל שנה במגילה.

יהודיים במלוא החפשיות ובכל ה"שטורעם", תהי' אפשריות לומר על "חושך" — "אור", ועל "אור" — "חושך"!

על יהדות אמיתית — אומרים שזהו יותר מדי; זהו "פאָנאַטיזם" וקיצוניות, ואין זה "דמוקרטי" וכו'.

ולאידך גיסא, חותרים תחת קיום היהדות, רח"ל, ע"י פשרות ושאר ענינים כיו"ב, ועד לנישואי-תערובת בין יהודי לגוי רח"ל, ועוד מוסיפים פשע על פשע — שמלבד האיסור שבדבר, הנה זה שעושה זאת מתגאה בכך שהוא ערך את נישואי-התערובת, באמרו, שהוא "בונה" את עם ישראל, ע"ז שיוולד "שייגעץ" שירשמוהו בתור יהודי ויחנכוהו ע"פ דת ישראל! מחריבים חיים של יהודי ע"ז שעורכים עבורו ענין שקוראים אותו בשם "חתונה", מתוך הבטחות (לחנך את ה"שייגעץ" הנולד כיהודי) שאין בהם ממש, ואם יקיימו אותם, הרי זה ענין של חורבן!

הוא מתגאה בכך שהוא זה שערך את נישואי התערובת, ודאג לקבל הבטחה לחינוך בדרך היהדות — בה בשעה שהוא בעצמו זקוק לכך שיתחילו לחנך אותו ולספר לו את האל"ף ב"ת של יהדות!

אף פעם לא הי' כזה חושך וכזו "שחרות", "כשולי קדירה" — שבמדינה חפשית, כשיכולים לחנך ילדים בדרך היהדות האמיתית, ולרוות מהם נחת אמיתי, באים אנשים שקוראים את עצמם "מדריכים רוחניים", ואינם מתביישים לומר ולהדפיס שהם אלו שעורכים "חתונה" בין יהודים לאינם יהודים (לאחרי שמשגיגים הבטחה שיחנכו את הילדים ברוח היהדות), ולא עוד אלא שמתגאים בכך, באמרו שהוא עוד "כהן", מזרע אהרן הכהן! ... ומוסיף להתגאות בכך שעשה זאת לא רק פעם אחת, אלא עשרות פעמים! ונוסף על אלו שמספרים מה שעושים — מי יודע כמה הם אלו שעושים במחשך מעשיהם, בשקט ובשתיקה, כדי שיוכל להקרא בשם "ראבאיי", ולקבל את השכירות שלו, על חשבון חורבן עם ישראל!

כזה חושך כפול ומכופל לא הי' אף פעם! בזמנים שהיו גזירות הכי קשות, במסעות הצלב וכו', לא העיז אף אחד לומר דבר כזה, ועוד להכריזו שע"ז "יבנה" את העם היהודי, את היהדות והכבוד היהודי!

וכמדובר כמ"פ — הטענה היא לא רק למי שעושה זאת, אלא יש טענה גדולה יותר לאלו ששותקים:

פלוני שייך לכו"כ ארגונים, שאליהם שייכים גם יהודים כאלו שמזדעזעים לשמע דברים כאלו. וא"כ — שואלים אותו — מדוע אינך עושה מאומה? ! הרי יש לך כח להטיל "ווטו"; אתה יכול להחליט שיזרקו אותו מהארגון, להחליט לצאת נגדו בעיתונים; באותו "שטורעם" שהוא מתגאה

(81) שם היו (ובפרש"י).

(80) אסתר א, יו"ד-יא.

בכך — תדפיס בעיתון שדבריו אין להם שחר! לא רק שהם נגד הקב"ה, נגד התורה, ונגד עם ישראל, אלא זוהי פשוט שטות שאין בה ממש! אבל הוא טוען שהוא "שותק"! הוא לא מונח בכל הענינים האלו; אין זה ענינו!

ואז בא ה"כהן", רח"ל, וטוען ש"שתיקה כהודאה דמיא"⁷¹, "מדשתקי"⁷² רבנן שמע מינה דניחא להו! ישנם "רבנן", רבנים אמיתיים, והם שותקים!

מה אתה שותק?! — אפילו כשמחריבים חיים של ילד יהודי אחד, הרי זה "עולם"⁷³ מלא!

כג. וזוהי אחת הנקודות שאי אפשר ללמוד משאר הימים טובים:

מגילת אסתר מספרת, שכדי להיות "משנה למלך אחשוורוש",

— רק "משנה", דכיון שנמצאים בגלות, הנה הראשון הוא שר המדינה ששייך למלכות המדינה, אם זה ה"פרעזידענט" או באופן אחר — צריך להשאר "מרדכי", ו"מרדכי היהודי" — כדברי הגמרא³⁵: "קרי לי יהודי אלמא מיהודה קאתי, וקרי לי ימיני אלמא מבנימין קאתי . . לעולם מבנימין קאתי, ואמאי קרי לי יהודי, על שום שכפר בעבודה זרה, שכל הכופר בעבודה זרה נקרא יהודי", ו"כל הכופר בה כמודה בכל התורה כולה"⁷⁴: תורה שבכתב ותורה שבעל-פה, כהפס"ד הברור ברמב"ם — אותו רמב"ם שמתחיל ספרו באמונה בהקב"ה: "יסוד היסודות ועמוד החכמות לידע שיש שם מצוי", ובהמשך לזה כותב — שכל דבר שנאמר בתושבע"פ הרי זה "מעם ה"⁷⁵, והכופר בזה ה"ה כופר בתורה (ועאכו"כ כשנעשה "מזיק", ע"י נישואי תערובות וכו' וכו').

וזהו מה שהמגילה מלמדת — שקיום המצוות אינו בגלל שע"ז יוצאים מיד מהגלות; אפילו אם יודעים שמחר עדיין לא בא משיח ח"ו, והמעמד ומצב הכי נעלה שיכולים להגיע אליו הוא רק "משנה למלך אחשוורוש" — אין להתפעל מכל העולם, ואין להתפעל מהמלכות שמושלת ושולטת על "שבע ועשרים ומאה מדינה", וכאמור לעיל, שבנוגע לכל ענין ששייך ליהדות, לתורה ומצוותי, לא קיים ענין של גלות.

וכשיהודי טוען שהוא נמצא לבדו בין כל העמים, יהודי אחד בעיר

שלימה — מלמדת המגילה, שגם במעמד ומצב ד"מפוזר ומפורד בין העמים", אינו לבדו, אלא הוא חלק מ"עם אחד", יחד עם כל בני ממעמד הר סיני עד סוף כל הדורות, עי"ז ש"דתיים שונות מכל עם", ששומרים את ה"דתות", מנהגים ומצוות התורה שנתן להם "ה' אחד", שהוא אחד בשמים ובארץ.

כד. ואז ישנה ההבטחה, שאע"פ ש"מפני חטאינו גלינו מארצנו"⁷⁶, ועדיין נשאר "משהו" מהחטאים שצריך עדיין לתקן, ובמילא לא נסתיימה הגלות,

— ואדרבה, כאמור לעיל, שנמצאים בחושך כפול ומכופל, וכפי שאמר רבינו נשיאנו כמ"פ⁷⁷ שזהו בדוגמת מה שרואים בטבע העולם, שבסיום הלילה, לפני שמתחיל הבוקר, מתגברת חשכת הלילה, או שלפני שמתעוררים מהשינה אזי השינה היא עמוקה ביותר, ולכן, החושך הכפול ומכופל דוקא בעקבתא דעקבתא דמשיחא.

וע"ד שבגוף האדם יש אברים שבהם ניכר החיות בתוקף יותר, ויש אברים שבהם ניכר החיות באופן של חלישות, ובאופן הכי חלש הרי זה בעקב (החלק התחתון) שברגל, ועד שמצינו באבות דר"נ⁷⁸ ש"מלאך המות שבאדם זהו עקבו של אדם" — עד"ז גם בכללות הדורות שהם כמו "קומה שלימה", שהדורות הראשונים הם בדוגמת "ראש" "לב" ו"ידיים", ועד לדורות האחרונים שנקראים בשם "עקב" (לא רק "אחרון" או "סוף", אלא הלשון שבחרו הוא "עקב"), שהחיות שבו היא פחותה ביותר, ועד שיכולים לדמות שאין בו חיות כלל, ולכן אז החושך הוא כפול ומכופל —

מספרת המגילה, שבשעה שיהודי עומד בתוקף ואומר ש"דתיים שונות מכל עם", ואינו מתבייש בזה, ובעמדו "בשער המלך", הנה בשעה ש"כל עבדי המלך . . כורעים ומשתחווים להמן", אזי "מרדכי לא יכרע ולא ישתחוה"³⁹ — הרי זה מבטל את כל הגזירות,

ואדרבה: עי"ז נעשה "משנה למלך אחשוורוש", היינו, שמגיע למעמד ומצב הכי נעלה שביכלתו להגיע אליו, ש"רק הכסא אגדל ממך"⁷⁹, והוא השני ("משנה") לגבוה ביותר בכל המדינה.

וענין זה נעשה הכנה ל"מיסמך גאולה לגאולה" — שמהקריאה והלימוד וההתבוננות בעניני פורים באופן ש"חיים" זאת אח"כ בחיי יום-יום בענינים ד"אורה זו תורה" עד "ויקר אלו תפלין"¹³, ועד ל"אורה ושמחה

(74) קידושין מ, א. וש"נ.

(75) ה' תשובה פ"ג ה"ח.

(71) יבמות פז, סע"ב. וש"נ.

(72) ראה גיטין נו, רע"א.

(73) סנהדרין לז, סע"א (במשנה). וש"נ.

(78) ספ"א.

(79) מקץ מא, מ.

(76) נוסח תפלת מוסף דיו"ט.

(77) ראה סה"ש תרצ"ט ע' 316 ואילך.